

Indigo planten

Synthetische Indigo

Het woord *Indigo* roept onmiddellijk de donkerblauwe kleur van de populaire spijkerbroeken op. Daar zit een hele geschiedenis aan vast. Zowel aan de broek, de kleur en het woord *Indigo*. *Indigo* is een pigment dat in de bladeren van de *Indigofera tinctoria* zit. In de 19de eeuw ontdekt men dat de kleurstof via chemische weg gemaakt kan worden en gaandeweg is de plant vervangen door synthetische indigo. Tegenwoordig gebruiken grootverbruikers alleen nog de synthetische indigo. Smeriger, goedkoper en sneller.

Snelheid is, zeker tegenwoordig, de norm. Goedkoop vindt bijna iedereen super, maar smerig...nee, dat kan niet meer in de groene maatschappij die nog steeds in de maak is. Daarom is de smerige spijkerbroeken-indigo-industrie naar o.a. China en India verhuisd, waar rivieren en luchten vervuult mogen worden. Waarom is die industrie smerig?

Op de eerste plaats is het vervaardigen van synthetisch indigo niet zonder gevaar voor het milieu vanwege de chemische substanties die gebruikt worden

Op de tweede plaats worden in het indigobad zware chemische producten gebruikt om o.a. het pigment te doen oplossen in water want indigopigment is per definitie onoplosbaar in water. Dat vervuilde water moet ergens naar toe. Niet zozeer het water in de kuip maar het water dat gebruikt wordt om de indigo te wassen voordat het überhaupt op de huid gedragen kan worden. Het wassen van, in indigo geleverde garens en stoffen, gaat met gigantische hoeveelheden water gepaard. Al die chemicaliën blijven uiteraard daarin achter en dat water moet ergens naar toe. Liever niet in Europese of Noord Amerikaanse wateren maar in water dat ver van ons bed ligt!

Echte indigo

De natuurlijke of echte indigo die in mindere mate gebruikt wordt, komt tegenwoordig hoofdzakelijk van de plant *Indigofera tinctoria*. Wanneer je een indigokuip maakt van echte indigo met alleen chemische ingrediënten is er nog steeds veel water nodig om kledingstukken draagbaar te maken met dezelfde gevolgen voor het watermilieu.

Indigofera tinctoria, (foto Wikipedia)

Indigofera tinctoria groeit van nature niet in koude klimaatstreken zoals Noord Europa, matig in het zuiden van Europa, ietsje beter in de landen van Noord Afrika en klein Azië. Omdat ze van lekker droog houdt, een hekel aan vocht heeft, koude voeten, kille winden en vorst verafschuwt, groeit ze het best en het snelst in streken die bovenstaande condities niet hebben. Kortom ze is een diva pur sang.

Van de verschillende soorten planten die het pigment indigo leveren, heeft de *Indigofera tinctoria* het meeste pigment per blad. Zoals gezegd, het pigment zit verstopt in de bladeren, groot en klein. Een andere indigofera soort, *Indigofera suffruticosa*, doet het uitstekend in de warme, droge gebieden van het Amerikaanse continent zoals bijvoorbeeld Mexico. *Polygonum tinctoria* is heel lang de indigo-leverancier voor China, maar vooral Japan geweest, kan veel hebben behalve vorst en te weinig water.

Wede

Wat is dat, Wede? Wede of *Isatis tinctoria* is ook een indigo-pigment-leverancier. Dé leverancier in Europa, althans in oude tijden zoals de vroege en late Middeleeuwen. De Wede steekt letterlijk boven het maaiveld uit als ze eenmaal bloeit, en wellicht daarom niet zo geschikt voor Nederland. Ze is een hartstochtelijke groeier. Hartstochtelijke kruiden worden on-kruid genoemd als men vindt dat ze geen nut (meer) hebben. Het zijn, zeg maar, de plantaardige konijnen. Men zegt dat de plant oorspronkelijk uit de Kaukasus komt, verdwaald via de voormalige USSR landen tot zelfs ergens in China, is geland en gebleven. Dat is lang niet zo gek als je weet dat de Wede tegen kou en vorst kan. In verhouding tot de *Indigofera tinctoria* is ze veel bescheidener in het leveren van het pigment.

Isatis tinctoria, eenjarig (foto Kate Burrows)

Als tweejarige plant heeft de Wede zo haar voor- en nadelen, voor economisch gewin wel te verstaan. In het eerste jaar maakt ze veel blad. In het tweede jaar wordt alle kracht aan uitbundige bloei besteed. Met als gevolg veel zaad, dat rijkelijk rondgestrooid wordt als ze ongestoord haar gang kan gaan. Dat doet ze ook het liefste, vrij en ongedwongen reizen op de wind. Diva allures op z'n Europees? Wordt vervolgd...

